

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : ધંધાકીય વ્યવસ્થા (ECO-01)

Numerical Code: 0011

તારીખ : 20/01/2016

સમય : 11.00 to 12.30

સૂચના : (1) નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1

ખાલી જગ્યા પૂરો.

(07)

1. ઘરગથ્થુ વપરાશ માટે પાણીની માંગ _____ છે.
2. રોજગારીની તકો પૂરી પાડીને જાહેર સાહસોએ _____ ના વિકાસમાં સહાય કરેલ છે.
3. સહકારી મંડળીમાં સભ્યોને શેરમૂડી પર આપી શકાતો મહત્તમ ડિવિડન્ડ નો દર _____ છે.
4. નિયમનપત્ર એટલે કંપનીના _____ અંગેના નિતિ નિયમો.
5. ભારતમાં વસ્તુઓની નિકાસનું _____ દ્વારા નિમંત્રણ થાય છે.
6. FICCI એટલે _____.
7. અતિ મૂડીકરણ _____ માં પરિણામે છે.

પ્રશ્ન:-2

(1) સહકારી મંડળીઓનું વર્ગીકરણ સમજાવી તેના લાભાલાભ વર્ણવો.

(14)

(2) મૂડી પ્રાપ્તિની પદ્ધતિઓ વિગતે જણાવો.

અથવા

(1) વિતરણ માધ્યમ એટલે શું ? પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ વિતરણ માધ્યમો જણાવો.

(2) સરકારી અને બિનસરકારી કંપની વચ્ચેનો તફાવત જણાવી, સરકારી કંપનીના લાભો વર્ણવો.

પ્રશ્ન:-3

ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(14)

1. ધંધાકીય સંયોજનના ફાયદા
2. જાહેરાતના માધ્યમો
3. શેરબજારનાં કાર્યો
4. વેપારની સહાયક સેવાઓ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : નામા પદ્ધતિ- I (ECO-02)

Numerical Code: 0012

તારીખ : 20/01/2016

સમય : 12.30 to 2.00

સૂચના : (1) પ્રશ્ન-1 ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 35

(2) પ્રશ્ન-2 થી 5 માંથી કોઈપણ બેના જવાબ લખો.

પ્રશ્ન:-1 નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (07)

1. કંપનીની મહેસુલી અનામતો ડિવિડન્ડ તરીકે વહેંચી શકાય.
2. નામું એ માત્ર વ્યવહારોની નોંધ કરવા સાથે સંબંધ ધરાવે છે.
3. બેંક સિલકમેળ એ રોકડમેળનો એક ભાગ છે.
4. સંયુક્ત સાહસ અને આડત માલ એક જ છે.
5. એકનોંધી પદ્ધતિ પ્રમાણે હિસાબી ચોપડા રાખવામાં આવ્યા હોય ત્યારે કાચું સરવૈયું બનાવી શકાતું નથી.
6. એન્યુઈટી પદ્ધતિમાં દર વર્ષે મિલકત ખાતે ઉધારવામાં આવતી વ્યાજની રકમ ઘટતી જાય છે.
7. ઘસારા ભંડોળની પદ્ધતિમાં દર વર્ષે ઘસારાની રકમ મિલકત ખાતે જમા થાય છે.

પ્રશ્ન:-2 નીચેના વ્યવહારો જાન્યુઆરી-2015માં થયેલાં છે. તેની આમનોંધ લખો. (પરાગ સ્ટોર્સ) (12)

જાન્યુ.	
તા. 1	રોકડા રૂ. 10,000 લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.
2	રોકડેથી માલ ખરીદ્યો રૂ. 50,000
5	બેંકમાં રોકડા ભર્યા રૂ. 40,000
7	શ્યામને રૂ. 10,000 નો માલ 10% વેપારી વટાવે વેચ્યો.
8	શંકરને માલ વેચ્યો રૂ. 20,000 રૂ.
9	શ્યામ પાસેથી રૂ. 9,000 નો ચેક મળ્યો તે બેંકમાં ભર્યો
11	થોમસ પાસેથી રૂ. 20,000 નો માલ 10% રોકડ વટાવથી ખરીદ્યો. રકમ ચેકથી ચૂકવી
13	જોસેફ પાસેથી રૂ. 5,000 નું ફર્નિચર રોકડેથી ખરીદ્યું
22	લારી ભાડું ચૂકવ્યું રૂ. 80
25	બેંકમાં ઉપાડયા રૂ. 10,000
28	મનસુખને પગારના ચૂકવ્યા રૂ. 6,000
30	દુકાન ભાડું રૂ. 4,000 ચેકથી થી ચૂકવ્યું.

(2) સગવડી હૂંડી પર ટૂંકનોંધ લખો. (02)

અથવા

(1) મુંબઈના મોદીએ કલકત્તાના કિરણને દરેક રૂ. 150 ની કિંમતની માલની 500 પેટીઓ આડતથી વેચવા મોકલી અને તેમણે નૂરના રૂ. 2,500, મજૂરી ખર્ચના 1,000 અને વીમાના રૂ. 1,200 ચૂકવ્યા. (12)

આડતિયાએ માલ છોડાવવાનો ખર્ચ રૂ. 1,800, ગોડાઉન ખર્ચ 1,750 અને વેચાણ ખર્ચ રૂ. 900 ચૂકવ્યો. રૂ. 15,000 નો બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ એડવાન્સ રકમ તરીકે મોકલ્યો. વેચાણ આંકડા મુજબ

આડતીયાએ 275 માલની પેટીઓ દરેક રૂ. 200 લેખે વેચેલ હતી. કુલ આડતના 5% પ્રમાણે આડત ચૂકવવાની હતી. રસ્તામાં 50 પેટી ગુમ થયેલી હતી. માલઘણીના ચોપડે જરૂરી ખાતાં બનાવો.

(2) સંયુક્ત રાશ ખાતાનાં લક્ષણો જણાવો.

(02)

પ્રશ્ન:-3

(1) નીચે આપેલી માહિતીના આધારે કુલ દેવાદારનું ખાતું, કુલ લેણદારનું ખાતું કુલ લેણી હુંડી ખાતું, કુલ દેવી હુંડી ખાતું બનાવો.

(12)

01/01/2014 ની બાકીઓ			
કુલ દેવાદારો	1,54,400	ધાલખાધ પરત	2,000
લેણીહુંડીઓ	28,000	લેણીહુંડી સામે રોકડ મળી	28,400
કુલ લેણદારો	92,800	દેવીહુંડી સામે રોકડ મૂકવી	14,000
કુલ દેવીહુંડી	25,000	રોકડ વેચાણ	61,600
ગ્રાહક પાસેથી રોકડ મળી	2,90,800	રોકડ ખરીદી	34,600
આપેલ વટાવ	10,400	નકારાયેલી હુંડી	2,200
લેણદારને રોકડ ચૂકવી	1,60,500	31/03/2014 ની બાકીઓ	
મળેલ વટાવ	8,300	કુલ દેવાદારો	1,11,200
જાવક માલ પરત	2,660	લેણીહુંડી	3,000
આવક માલ પરત	7,080	લેણદારોની બાકી	76,800
		દેવીહુંડીની બાકી	8,000

(2) આપમેળ ખાતાવાહીના ફાયદા જણાવો.

(02)

અથવા

નીચેની વિગત પરથી વેપારખાતું/ન.નું. ખાતું અને પા.સ. બનાવો.

શ્રી મંગતરામ સ્ટોર્સનું તા. 31/03/2014ના રોજનું કાર્યું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

કાર્યું સરવૈયું

વિગત	ઉધારબાકી રૂ.	જમાબાકી રૂ.
મૂડી		60,000
ઉપાડ	5,000	
ખરીદી	1,00,000	
વેચાણ		2,10,000
શરૂનો સ્ટોક	20,000	
મજૂરી	15,000	
ચૂકવવાની બાકી મજૂરી		5,000
આવક માલ ગાડા ભાડું	2,000	
પગાર	13,000	
વીમો	1,500	
અગાઉથી ચૂકવેલ વીમો	1,000	30,000
રોકાણોના વ્યાજની આવક		
યંત્રો	60,000	
મકાન	95,000	
હાથ પર રોકડ	2,500	60,000
દેવાદાર	35,000	
લેણદાર		
મકાન પર ઘસારો	5,000	
ભાડું	10,000	
	3,65,000	3,65,000

તા. 31/03/2014ના રોજ સ્ટોકની કિંમત રૂ. 40,000 આંકવામાં આવી.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

પાઠ્યક્રમ : મેનેજમેન્ટના સિદ્ધાંતો (ECO-03)

નોંધણી નંબર : _____

Numerical Code: 0013

તારીખ : 21/01/2016

સમય : 11.00 to 12.30

સૂચના : નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1 સંચાલન એટલે શું? સંચાલનનાં વિવિધ કાર્યોની સમજૂતી આપો. (10)

અથવા

અભિપ્રેરણનો અર્થ આપી માસ્લોનો જરૂરિયાલક્ષી અભિગમ સમજાવો.

પ્રશ્ન:-2 PERT અને CPM નો અર્થ સમજાવી મહત્વ સમજાવો. (10)

અથવા

આયોજનનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો વર્ણવો.

પ્રશ્ન:-3 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (15)

1. પરિસ્થિતિ જન્ય વિચારધારા
2. વ્યવસ્થાતંત્ર પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ
3. માહિતી સંચારની પ્રક્રિયા
4. નેતૃત્વની શૈલીઓ
5. અસરકારક અંકુશ માટેની જરૂરિયાતો
6. રૈખિક વ્યવસ્થાતંત્ર

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : નામાપદ્ધતિ - II (ECO-04)

Numerical Code: 0014

તારીખ : 22/01/2016

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) પ્રશ્નની સામે તેના ગુણ દર્શાવેલ છે.

કુલ ગુણ : 70

(2) વિભાગ-અ માં પ્રશ્ન-1 ફરજિયાત છે બાકીના ગમે તે ત્રણના જવાબ આપો.

(3) વિભાગ-બ ના બંને પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

પ્રશ્ન:-1

મિ. અન્બના વખારમાં તા. 1 મે 2015 ના રોજ આગ લાગી અને માલનો સ્ટોક નાશ પામ્યો તેના હિસાબો ઉપરથી નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ હતી. (12)

2014 ના વર્ષની ખરીદી	8,88,000
2014 ના વર્ષનું વેચાણ	11,60,000
1 જાન્યુ. 2015 થી 1 મે, 2015 સુધીની ખરીદી	1,82,000
1 જાન્યુ. 2015 થી 1 મે, 2015 સુધીનું વેચાણ	2,40,000
1 જાન્યુ. 2014 નો સ્ટોક	1,44,000
31 ડિસે. 2014 નો સ્ટોક	2,42,000
2014 દરમ્યાન ચૂકવેલ મજૂરી	1,00,000
1 જાન્યુ. 2015 થી 1 મે, 2015 ના સમયગાળા દરમ્યાન ચૂકવેલ મજૂરી	18,000

બચાવેલ માલની કિંમત રૂ. 25,000 હતી. આગથી થતા નુકશાનને આવરી લેવા રૂ. 2,00,000 ની વીમા પોલીસી હતી. વેપારી પેઢી પડતર કરતા 10% નીચી કિંમતે માલના સ્ટોકની કિંમત આંકવાની પદ્ધતિ અપનાવે છે. પરંતુ ડિસેમ્બર 2014 ના રોજ સ્ટોકની પદ્ધતિમાં ફેરફાર કરી પડતર કિંમત + 10% ના ધોરણે આંકવાની પદ્ધતિ નક્કી થઈ હતી.

આગ થી નાશ પામેલા માલ અંગે વીમા કંપની સમક્ષ રજૂ કરવાનું ઘાવાની રકમની ગણતરી કરો.

અથવા

ઝીલ લીમીટેડે તા. 01/01/2014 ના રોજ સ્વરા લિમીટેડ પાસેથી એક યંત્ર ભાડા ખરીદ પદ્ધતિ અનુસાર ખરીદવું. યંત્રની કિંમત રૂ. 2412 નો એક એવા ત્રણ સરખા વાર્ષિક હપ્તામાં ચૂકવવાની હતી. તરત રોકડની કોઈ રકમ ચૂકવવાની ન હતી. યંત્રની રોકડ કિંમત રૂ. 6,000 હતી. વ્યાજનો દર 10% હતો. સીધી લીટીની રીતે યંત્ર પર 20% ઘસારો ગણવાનો હતો. યંત્રખાતુ અને ભાડે આપનારનું ખાતું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન:-2

શૈલ અને સ્વરા સરખા ભાગે નફો-નુકશાન વહેંચી લેતા ભાગીદારો હતા. તેમનું 31 ડિસેમ્બર 2013 નું પાકું સરવૈયું નીચે પ્રમાણે હતું. (12)

જવાબદારી			રકમ	મિલકતો	રકમ
મૂડી	શૈલ	40,000	70,000	રોકડ	5,400
	સ્વરા	<u>30,000</u>		દેવાદારો	12,000
લેણદાર			7,400	સ્ટોક	10,600
				ફર્નિચર	9,400
				મકાન	40,000
					77,400
					77,400

1 જાન્યુ. 2015 ના રોજ મિરાયાને નીચેની શરતો એ દાખલ કરવામાં આવી.

1. મિરાયા રૂ. 10,000 પાઘડી તરીકે અને રૂ. 20,000 મૂડી તરીકે લાવશે, અને તેને નફામાંથી પાંચમો ભાગ આપવામાં આવશે.
2. સ્ટોક અને ફર્નિચર ઉપર 10% ઘસારો ગણો.
3. દેવાદાર પર 5% ઘાલખાધ અનામત રાખો.
4. મકાનની કિંમતમાં 20% વધારો કરો.
5. લેણદારમાંથી 600 ચૂકવવાના નથી.

ઉપરોક્ત વ્યવહારોની આમનોંધ લખી પુનઃ મૂલ્યાંકન ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

માન્યા લિમિટેડે રૂ. 10 નો એક એવા 1,50,000 શેર શેરદીઠ રૂ. 2 ના પ્રિમિયમથી બહાર પાડ્યા. શેરદીઠ અરજી વખતે રૂ. 3, મંજૂરી વખતે રૂ. 5 (પ્રિમિયમ સહિત) અને બાકીની રકમ બે સરખા હપ્તામાં મંગાવવાનું નક્કી કર્યું.

2,00,000 શેર માટે અરજી આવી અને તમામ અરજીદારો વચ્ચે પ્રમાણ ભાગે શેરની વહેંચણી કરવામાં આવી. અરજી સાથે મળેલા વધારાના નાણાં શેરમંજૂરી ખાતે લઈ જવામાં આવ્યા. આર્યા જેને 400 શેર ફાળવવામાં આવ્યા તે પ્રથમ અને બીજા હપ્તા ભરવામાં નિષ્ફળ ગઈ. તેના શેર બીજા હપ્તો મંગાવ્યા બાદ જપ્ત કર્યો. માન્યા લિ. ના ચોપડે આમનોંધ લખો.

પ્રશ્ન:-3

તા. 31/12/2014 નું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

(12)

જવાબદારી	રકમ	મિલકતો	રકમ
ઈકિવટી મૂડી	40,000	જમીન	22,000
પ્રેફરન્સ મૂડી	20,000	મકાન	24,000
અનામતો	10,000	યંત્રો	43,000
ન.નુ. ખાતું	5,000	દેવાદારો	22,000
10% ના ડિબેચર	45,000	સ્ટોક	13,000
લેણદાર	9,000	રોકડ	14,000
ચૂકવવાના બાકી ખર્ચા	2,000	અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચા	2,000
કરવેરા જોગવાઈ	9,000		
	1,40,000		1,40,000

નિચેના ગુણોત્તર ગણો.

1. ચાલુ ગુણોત્તર
2. ઝડપી ગુણોત્તર
3. દેવાં-ઈકિવટી ગુણોત્તર
4. માલિકીનો ગુણોત્તર
5. મૂડીના ગિયરીંગનો ગુણોત્તર

અથવા

ભંડોળનો અર્થ આપી ભંડોળપ્રવાહ પત્રકનું મહત્વ અને ઉપયોગીતા ચર્ચો.

પ્રશ્ન:-4

ઓડિટના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો.

(12)

અથવા

ઓડિટનો અર્થ અને તેના હેતુઓ.

પ્રશ્ન:-5

ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(12)

1. ડિબેચર વટાવ
2. સતાવાર અને બહાર પાડેલી થાપણ
3. ઓડિટરના ગુણો
4. આંતરીક ઓડિટ

પ્રશ્ન:-6

બહુ વિકલ્પી પ્રશ્નો લખો.

(10)

1. પૂરેપૂરી હિસાબી નોંધો નહી રાખતી શાખા એટલે _____.
(A) સ્વતંત્ર શાખા (B) પરતંત્ર શાખા (C) મુક્ત શાખા (D) સંગઠિત શાખા
2. નુકશાનીના દાવાની રકમ એ _____ અને બચાવેલા માલની કિંમતનો તફાવત છે.
(A) નાશ પામેલ માલની કિંમત (B) બચાવેલ માલની કિંમત
(C) વધેલ માલની કિંમત (D) કુલ માલની કિંમત
3. ભાડે ખરીદ દ્વારા વેચાણ એ _____ કબૂલાત છે.
(A) વેચાણ (B) ખરીદી (C) વેચાણ પરત (D) ખરીદ પરત
4. નહીં નોંધાયેલી જવાબદારી પુનઃ મૂલ્યાંકન ખાતે _____ થાય છે.
(A) ઉધાર (B) જમા (C) નોંધ ન થાય (D) જમા-ઉધાર
5. ભાગીદારીની નિવૃત્તિ વખતે અનામત ભંડોળખાતું _____ થાય અને બધા ભાગીદારના મૂડી ખાતાં _____ થાય.
(A) ઉધાર (B) જમા (C) બંધ થાય (D) બંધ ન થાય
6. ભારતમાં કંપનીની નોંધણી _____ હેઠળ કરવામાં આવે છે.
(A) 1976નો કંપની ધારો (B) 1980નો ધારો (C) 1966નો ધારો (D) 1956 નો કંપની ધારો
7. કોસ વ્યવહાર _____ માં પરિણામે છે.
(A) કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર (B) નફનનુકશાન ખાતું
(C) વેપાર ખાતું (D) વટાવ ખાતું
8. છૂટાં ઓજારો એ ઘંઘાની _____ મિલકત છે.
(A) સ્થિર (B) અદેશ્ય (C) અવાસ્તવિક (D) ચાલુ
9. જમીન-મકાન એ ઘંઘાની _____ મિલકત છે.
(A) ચાલુ (B) અવાસ્તવિક (C) રોકાણો (D) સ્થિર
10. પાસબુક અને રોકડમેળની બાકીઓ વચ્ચે _____ જરૂર છે.
(A) તફાવત (B) અસમાનતા (C) મત-ભેદ (D) મેળવણી

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : વેપારી કાયદો (ECO-05)

Numerical Code: 0015

તારીખ : 21/01/2016

સમય : 12.30 to 02.00

સૂચના : નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1 સ્વીકાર કોને કહેવાય ? સ્વીકારની કાયદેસરની આવશ્યકતાઓ જણાવો. (10)

અથવા

કરારમાંથી મુક્ત થવાની રીતો ટૂંકમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન:-2 એજન્સીનો કેવા સંજોગોમાં અંત આવે છે? (10)

અથવા

ભાગીદારીની વ્યાખ્યા આપી ભાગીદારી ખતપત્રમાં કઈ વિગતનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન:-3 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (10)

1. ખરીદનારના હક્કો
2. વિનિમયપત્રના આવશ્યક લક્ષણો
3. ચેકનું ક્રોસિંગ
4. બેઈલીના હક્કો
5. કરારના આવશ્યક તત્વો

પ્રશ્ન:-4 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના સાચા જવાબ શોધો. (05)

11. કરાક કરવાને સમર્થની કઈ કલમ ભારતના કરારધારામાં છે.

- (A) કલમ 11 (B) કલમ 10 (C) કલમ 12 (D) કલમ 13

12. ભારતમાં ભાગીદારીનો અમલ ભારતીય ભાગીદારીનો કાયદો છે.

- (A) 1972 (B) 1932 (C) 1961 (D) 1950

13. જેને માલ જડ્યો હોય તેને જ્યાં સુધી તેના ખર્ચા ન ચૂકવાય ત્યારે તેને હક્કમળે છે.

- (A) વેચાણનો હક્ક (B) ઈનામનો હક્ક (C) લિયનનો હક્ક (D) માલનો હક્ક

14. ભારતમાં વેચાણધારો લાગુ પડે છે.

- (A) વેચાણધારો 1930 (B) વેચાણધારો 1942 (C) વેચાણધારો 1920 (D) વેચાણધારો 1941

15. ભારતીય કંપનીધારાની કલમ 11 બેકિંગના ધંધામાં વધુમાં વધુ ભાગીદારો હોય છે.

- (A) 20 (B) 10 (C) 15 (D) 12

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો (ECO-06)

Numerical Code: 0016

તારીખ : 22/01/2016

સમય : 03.00 to 04.30

સૂચના : નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1 મિશ્ર અર્થતંત્ર એટલે શું? મિશ્ર અર્થતંત્રનાં લક્ષણો જણાવો. (10)

અથવા

પૂર્ણ હરિક્ષણનાં વિવિધ લક્ષણો જણાવો.

પ્રશ્ન:-2 માંગની આવક સ્થિતિસ્થાપકતા સમજાવો. (10)

અથવા

બજાર સમતુલા એટલે શું ? સ્થિર અને ગતિશીલ સમતુલા સમજાવો.

પ્રશ્ન:-3 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (10)

1. આર્થિક ભાડું
2. સ્થિર અને અસ્થિર ખર્ચ
3. વ્યાજ
4. વસ્તુ વિકલન

પ્રશ્ન:-4 નીચેનાં વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. (05)

1. તૃષ્ટિગુણ અને સંતોષ એક જ બાબત છે.
2. ઈજારાદર કિંમત સ્વીકારનાર હોય છે.
3. વારસા સંસ્થા આવકની અસમાનતા દૂર કરે છે.
4. ઈજારામાં વસ્તુની કિંમત સીમાંત ખર્ચ કરતાં ઓછી હોય છે.
5. વસ્તુની કિંમતમાં ઘટાડો થાય ત્યારે પુરવઠામાં વધારો થતો હોય છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : આંકડાશાસ્ત્રનાં મૂળતત્વો (ECO-07)

Numerical Code: 0017

તારીખ : 22/01/2016

સમય : 04.30 to 06.00

સૂચના : (1) નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ) (15)

1. આંકડાશાસ્ત્રના કાર્યો
2. ગૌણ માહિતીના ઉદભવ સ્થાનો
3. કોષ્ટકના પ્રકારો
4. મધ્યસ્થનું મહત્વ
5. પ્રસારમાન અને વિષમતા વચ્ચેનો તફાવત
6. લોરેન્ઝ વક્ર

પ્રશ્ન:-2 એક વર્ગના વિદ્યાર્થીઓના વજન (કિગ્રા)ની નીચેની માહિતી પરથી અનિવારક પદ્ધતિથી આવૃત્તિ-વિતરણ તૈયાર કરો. (પહેલો વર્ગ 40-44 લો) (10)

42,	47,	48,	50,	41,	61,	57,	52,	57,	47,	41,	59,
60,	63,	42,	44,	45,	46,	57,	47,	57,	53,	48,	47,
56,	61,	56,	62,	49,	58,	52,	55,	42,	42,	56,	51,
43,	48,	51,	54,	52,	60,	62,	63,	61			

અથવા

નીચેની માહિતી માટે “થી ઓછા” સંચયી આવૃત્તિ વિતરણ બનાવો.

ગુણ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	10	20	35	30	20	15	10	10

પ્રશ્ન:-3 નીચેના આવૃત્તિ વિતરણ માટે બહુલકની ગણતરી કરો. (10)

વર્ગ	20-40	40-60	60-80	80-100	100-120	120-140	140-160	160-180	180-200
આવૃત્તિ	6	9	11	14	20	15	10	8	7

અથવા

નીચેની માહિતી પરથી વિષમતાનું યોગ્ય માપ શોધો.

વેચાણ	કંપનીની સંખ્યા
50 થી નીચે	8
50-60	12
60-80	20
80-100	25
100 થી વધુ	15

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : કંપની લૉ (ECO-08)

Numerical Code: 0018

તારીખ : 20/01/2016

સમય : 03.00 to 04.30

સૂચના : નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1 એક શબ્દમાં જવાબ આપો. (07)

1. સરકારી કંપની માટે ઓડિટર નિમણૂક કેન્દ્ર સરકાર કોની ભલામણથી કરશે ?
2. કઈ કંપનીને ધંધો શરૂ કરવાનું પ્રમાણપત્ર મેળવવું પડશે ?
3. જાહેર કંપનીની બાબતમાં મેમોરેન્ડમ ઓફ એસોસિયેશનમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા સભ્યોએ સહી કરવી પડે ?
4. આર્ટિકલ્સ ઓફ એસોસિયેશનના અવેજમાં કંપનીએ કોનો સ્વીકાર કરવો પડે ?
5. કંપની વધુમાં વધુ કેટલા ટકા વટાવથી શેર બહાર પાડી શકે ?
6. ડિરેક્ટરો માટેના લાયકાતના શેરની કિંમત કેટલા રૂપિયાથી વધવી ન જોઈએ ?
7. ડિબેન્યર એ કંપનીની કયા પ્રકારની મૂડી ગણાય ?

પ્રશ્ન:-2 (A) જાહેર કંપની અને ખાનગી કંપની વચ્ચે તફાવત જણાવો. (14)

(B) મેમોરેન્ડમ ઓફ એસોસિયેશનની 6 કલમો ટૂંકમાં સમજાવો.

અથવા

- (A) “ગેરકાયદેસર મંડળો” અંગે ટૂંકનોંધ લખો.
- (B) “વિજ્ઞાપન પત્ર” અંગે ટૂંકનોંધ લખો.

પ્રશ્ન:-3 (A) ડિબેન્યરના પ્રકારો જણાવો. (14)

(B) ફરજિયાત ફંડયાના કારણો જણાવો.

અથવા

- (A) શેર પ્રમાણપત્ર અને શેરવોરંટ વચ્ચે તફાવત જણાવો.
- (B) ફરજિયાત ફંડયાના કારણો જણાવો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)	Numerical Code B.com.: 0002
પાઠ્યક્રમ	: મુદ્રા, બેન્કિંગ અને નાણાંકીય સંસ્થાઓ (ECO-09)	નોંધણી નંબર : _____
તારીખ	: 20/01/2016	Numerical Code: 0019
સમય	: 04.30 to 06.00	
સૂચના	: નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.	કુલ ગુણ : 35

-
- પ્રશ્ન:-1 નાણાંનું સ્વરૂપ સમજાવી ? નાણાંના કાર્યો સમજાવો. (10)
અથવા
બેંકિંગનું આર્થિક મહત્વ સમજાવો.
- પ્રશ્ન:-2 વિકાસ બેંક એટલે શું? વિકાસ બેંકોના કાર્યો વર્ણવો. (10)
અથવા
વિશ્વબેંકના ઉદ્દેશો જણાવો.
- પ્રશ્ન:-3 (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (10)
1. ખર્ચ પ્રેરિત કુગાવો
2. ભારતીય નાણાંબજારની સમસ્યાઓ
3. ICICI બેંકની કામગીરી
4. IMF ના ઉદ્દેશો
- (બ) નીચેનાં વિધાનો ખરાં કે ખોટાં જણાવો (05)
1. 14 મુખ્ય વાણિજ્ય બેંકોનું રાષ્ટ્રીય કરરણ 19 જુલાઈ 1980માં થયું હતું.
2. IDBI એ ભારતમાં મુદતી નાણાં પૂરી પાડનારી ટોચની સંસ્થા છે.
3. છૂટક ગ્રાહકો સામાન્ય રીતે વિદેશી હૂંડીયામણના સોદાઓ સીધા સીધા કરે છે.
4. કુગાવા દરમિયાન ગરીબ અતિ ગરીબ બને છે.
5. એલ. આઈ. સી. એ નિયંત્રિત કંપની છે.
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

પાઠ્યક્રમ : પડતરનાં તત્ત્વો (ECO-10)

નોંધણી નંબર : _____

Numerical Code: 0020

તારીખ : 21/01/2016

સમય : 03.00 to 04.30

સૂચના : (1) પ્રશ્ન-1 ફરજિયાત છે.

કુલ ગુણ : 35

(2) પ્રશ્ન-2 થી 5 માંથી કોઈપણ બેના જવાબ લખો.

પ્રશ્ન:-1 પ્રવૃત્તિ ઉત્પાદન સાથે યોગ્ય પડતર કેન્દ્ર મેળવો. (જોડો) (07)

(અ) પ્રવૃત્તિ-ઉત્પાદન	(બ) પડતર કેન્દ્ર
1. વાહન વ્યવહાર	(A) ચોરસ સેન્ટીમીટર
2. ઘરનું બાંધકામ	(B) જોબ દિઠ
3. ફર્નિચર	(C) કરાર દિઠ
4. જાહેરાત	(D) નંગ દિઠ
5. નર્સિંગ હોમ	(E) ટન કિલોમીટર દિઠ
6. આઈસ્ક્રીમ	(F) પથારીના દિવસ દિઠ
7. શર્ટ	(G) કિલોગ્રામ દિઠ

પ્રશ્ન:-2 કોઈપણ બે ના ઉત્તર આપો. (14)

(1) એક કારખાનાની જાન્યુઆરી 2014 ની માહિતી પરથી FIFO (પ્રથમ આવે તે પ્રથમ જાય) પદ્ધતિએ સ્ટોક પત્રક તૈયાર કરો. આવક અને જાવક નંગમાં નીચે મુજબ છે.

તારીખ	આવક	ભાવ	જાવક
01/01/2014	100	5	-
03/01/2014	500	5.50	-
05/01/2014	150	6	-
07/01/2014	-	-	600
09/01/2014	150	7	-
15/01/2014	-	-	200

(2) નીચેની માહિતીને આધારે ગણતરી કરો.

- (a) પુનઃ વરદી કક્ષા (b) ન્યૂનતમ (લઘુત્તમ) સ્ટોક કક્ષા (c) ગુરુત્તમ સ્ટોક કક્ષા
- પુનઃવરદી જથ્થો 30000 એકમો
 - માલ મેળવવામાં લાગતો સમય 2 થી 4 માસ
 - ન્યૂનતમ અને મહત્તમ માસિક વપરાશ 3000 થી 8000 એકમ
 - સામાન્ય માસિક વપરાશ 5000 એકમ

(3) ઉત્તેજન વેતનપ્રથાઓ વિશે નોંધ લખો.

(4) 'શિરોપરી ખર્ચ અને તેની ફાળવણી' - વિશે નોંધ લખો.

પ્રશ્ન:-3 નીચેની માહિતી પરથી 'P' મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની લિ. ના ઓગષ્ટ-2014નું પડતરનું પત્રક તૈયાર કરો. (14)

વિગત	રકમ રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલ : શરૂઆતનો સ્ટોક	15,000
ખરીદી	95,000
આખર સ્ટોક	20,000
➤ પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60,000

➤ કારખાનાની વીજળી	15,000
➤ ડ્રોઈંગ ઓફીસનો પગાર	5,000
➤ પરોક્ષ મજૂરી	5,000
➤ સાંચા અને યંત્રોનો ઘસારો	10,000
➤ કારખાનાનો ઘસારો	15,000
➤ ઓફિસ ભાડું	12,000
➤ ઓફીસ સ્ટાફ પગાર	8,000
➤ સામાન્ય ખર્ચ	20,000
➤ જાવક માલ ગાડાભાડું	500
➤ સેલ્સમેનનો પગાર અને કમિશન	19,500
➤ જાહેરાત ખર્ચ	20,000
➤ વેચાણ	3,50,000

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે)

1. જોબ પડતર પદ્ધતિ
2. કરારના સંબંધમાં ચાલુકામ ખાતું
3. સેવા વિભાગના પરોક્ષખર્ચની ફાળવણીની પદ્ધતિઓ
4. પડતરના હિસાબો અને નાણાકીય હિસાબોની મેળવણી વચ્ચે ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દાઓ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી- 2016

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com.)

Numerical Code B.com.: 0002

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : આયકરનાં તત્ત્વો (ECO-11)

Numerical Code: 0021

તારીખ : 21/01/2016

સમય : 04.30 to 06.00

સૂચના : નીચેના બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કુલ ગુણ : 35

પ્રશ્ન:-1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (ટૂંકનોંધ) (ગમે તે બે) (10)

1. રહેઠાણનો દરજ્જો નક્કી કરવાની શરતો જણાવો.
2. સંપૂર્ણપણે કરમૂક્ત સવલતો
3. કરમૂક્ત મૂડી નફો
4. સ્વયં આકારણી

પ્રશ્ન:-2 માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (ગમે તે ત્રણ) (15)

1. નવકાર કંપનીમાં બકાભાઈ એક કર્મચારી છે. જે ગ્રેચ્યુઈટી ચૂકવણી ધારા 1972 અન્વયે રૂ. 50,000 ગ્રેચ્યુઈટી મેળવે છે. 26 વર્ષ અને 9 માસની નોકરી બાદ તે માર્ચ 2000 માં નિવૃત્ત થાય છે. તેની નિવૃત્ત થાય છે. તેની નિવૃત્તિ વખતે તેનો માસિક પગાર રૂ. 1,700/- હોય છે. કરપાત્ર ગ્રેચ્યુઈટીની ગણતરી કરો.
2. આકારણી વર્ષ 2014-15 માટે શ્રીમાન હસમુખની પગારની ગ્રોસ આવક ગણો.
મૂળ પગાર – રૂ. 3000 માસિક
મોંઘવારી ભથ્થુ મૂળ પગારના 10%
2013-14 માટે મળેલ બોનસ રૂ. 9,000
(વાર્ષિક રૂ. 3,000 લેખે)
31-3-14ના રોજ નિવૃત્તિ પહેલાની કમાયેલી રજાઓનું રોકડ રૂપાંતર રૂ. 10,000
નિવૃત્તિ સમયે કમાયેલી રજાઓનું રોકડમાં રૂપાંતર રૂ. 7,000
3. શ્રી નિકુંજ બલર એક મકાનના માલિક છે. જેની મ્યુનિસિપલ આંકણી વાર્ષિક રૂ. 10,000 છે. મકાન રૂ. 8,200 ના વાર્ષિક ભાડાથી નિરતને ભાડે આપ્યું છે. નિરતે મકાનનું સમારકામ કરવાનું સ્વીકાર્યું છે. સ્થાનિક વેરા રૂ. 600 શ્રી નિકુંજ બલર દ્વારા ચૂકવવામાં આવે છે. મકાન મિલકતના શિર્ષકની વાર્ષિક આવકની ગણતરી કરો.
4. શ્રી રોહન આકારણી વર્ષ 2014-15ના સંદર્ભમાં કુલ કરપાત્ર મૂડી નફો નીચેની વિગતોને આધારે નક્કી કરો.
1977 માં મકાન ખરીદ્યું 4,50,000
નવેમ્બર 2014માં મકાન વેચ્યું 7,50,000
સપ્ટેમ્બર 2014માં બીજું મકાન ખરીદ્યું 1,50,000
નિર્દિષ્ટ સરકારી જામીનગીરીઓમાં જાન્યુઆરી 2014 દરમિયાન રોક્યા 3,00,000

પ્રશ્ન:-3 નીચેના પદો સમજાવો. (ગમે તે પાંચ) (10)

1. વ્યક્તિ
2. કાયમી ખાતા નંબર (PAN)
3. પાછલું વર્ષ
4. આકારણી વર્ષ
5. આકસ્મિક આવક
6. કંપની
7. કરદાતા
8. આવક